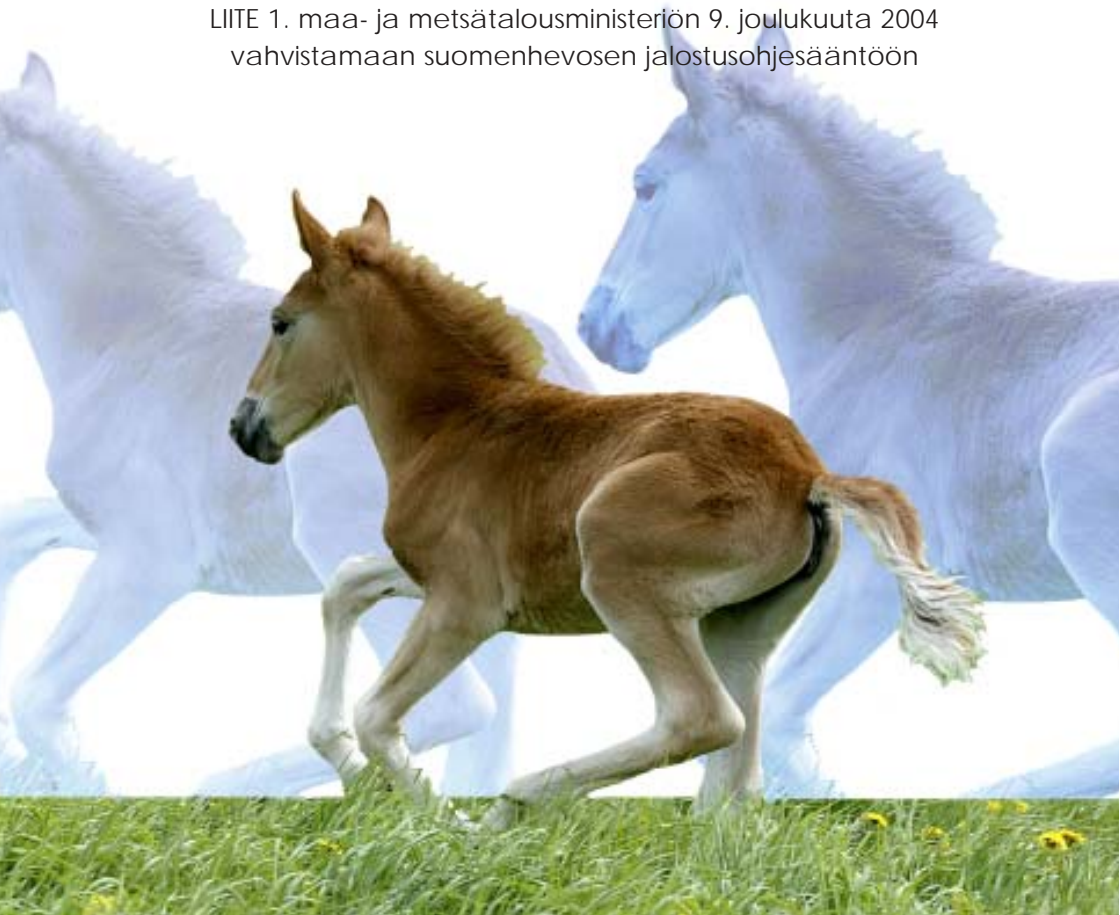

Suomen Hippos ry

Suomenhevosen rekisteröinti, kantakirjaus, palkitseminen ja siitokseen käyttö

LIITE 1. maa- ja metsätalousministeriön 9. joulukuuta 2004
vahvistamaan suomenhevosen jalostusohjesääntöön

**Jalostusvaliokunnan määrittämät
kantakirjauksen vähimmäisvaatimukset
ja palkitsemisrajat
1. tammikuuta 2005 alkaen.**

Sisällysluettelo

A. Rekisteröinti	2
B. Kantakirjaus	4
Ori	4
Tamma	8
C. Suomenhevosen R-suunnan kokeet	10
D. Suomenhevosten T-suunnan vetokoe	12
E. Suomenhevosten T-suunnan ajettavuuskoe	13
F. Hevosen kuntoluokan määrittäminen	15
G. Oriin siitokseen käyttö	15

*Julkaisija: Suomen Hippos ry
Kannen kuva: Juhani Länsiluoto*

A. REKISTERÖINTI

Hevosten rekisteröinnistä määrätään MMM:n vahvistamissa jalostusohjesäännöissä ja Suomen Hippos ry:n ravikilpailusäännöissä.

Suomenhevosen rekisteriin on merkitty kaikki suomenhevosten ikäluokat vuodesta 1971 alkaen. Rekisteri luo jalostus- ja kilpailutoiminnalle luotettavan perustan, joka turvaa myös kasvattajien ja hevosenomistajien oikeudet.

Varsa on ilmoitettava rekisteröintiä varten kuukauden sisällä syntymäpäivästä lähettämällä astutustodistus/ varsomisilmoitus täytettynä ja allekirjoitettuna paikalliseen hevosjalostusliittoon. Mikäli ilmoitus tehdään myöhemmin, peritään korotettu rekisteröintimaksu.

Oriinpitäjältä lunastettu syntymätodistus luovutetaan hevosjalostusliiton tunnistajalle tunnistuksen yhteydessä. Rekisteröimättömän varsan ostajan on säilytettävä omistajavaihdosilmoitus syntymätodistuksen liitteenä rekisteröimistöimenpidettä varten.

Varsa on rekisteröitävä viimeistään syntymävuotta seuraavan maaliskuun viimeiseen päivään mennessä, jotta se saisi ravikilpailuoikeuden.

Vain jalostukseen hyväksytyn oriin jälkeläinen saa ravikilpailuoikeuden. Edellä olevasta poiketen kilpailuoikeuden saavat myös sellaisen jalostukseen hyväksymättömän oriin jälkeläiset, jotka ovat syntyneet oriinomistajan astutushetkestä varsomishetkeen omistamista tammoista. Oriinomistajana tai -omistajina sekä tammanomistajana tai -omistajina on oltava sama henkilö tai samat henkilöt.

Rekisteriin merkitsemisestä annetaan hevosen omistajalle Euroopan Yhteisön säännösten mukainen hevospassi (ennen 1.1.1997 rekisteritodistus). Hevospassiin saa tehdä merkintöjä vain rekisterin pitäjä. Hevospassi on aina luovutettava hevosen mukana uudelle omistajalle.

Kadonneen tai tuhoutuneen hevospassin tilalle Suomen Hippos antaa pyynnöstä uuden, kun alkuperäisen passin katoamisesta on annettu luotettava selvitys ja passi kuulutuksella mitätöity. Kadonneen hevospassin (tai rekisteritodistuksen) uusiminen aiheuttaa hevoselle kuuden kuukauden teuraskiellon uusimispäivästä lukien.

Rekisteröity suomenhevonen voidaan merkitä Suomen Hippoksen kilpailurekisteriin, jos sillä on ravikilpailuoikeus.

Kilpailurekisteriin ei merkitä sellaisia hevosten nimiä, jotka ovat sopimattomia, aiheuttavat sekaannusta jo rekisteröityjen nimien kanssa tai ovat virallisesti suojattuja kasvattajanimiä. Jos hevoselle ei anneta hyväksyttävää nimiehdotusta, Suomen Hippoksella on oikeus nimetä hevonen. Kilpailurekisteriin merkityn hevosen nimeä ei voi muuttaa ilman erityistä syytä.

B. KANTAKIRJAUS

Kantakirja on jalostushevosten rekisteri. Suomenhevosen kanta-kirja on perustettu vuonna 1907, josta alkaen suomenhevosta on jalostettu puhdasjalostuksella monipuoliseksi yleishevoseksi. Kautta aikojen kasvattajat ovat arvostaneet suomenhevosen suorituskykyä niin työssä kuin urheilussa.

ORI

Ehtona oriin hyväksymiselle kantakirjaan on, että

1. ori on merkitty rekisteriin
2. ori on vähintään 4-vuotias
3. ori on suorituksiltaan, luonteeltaan, liikkeiltään, rakenteeltaan ja terveydeltään jalostushevoseksi sopiva. Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamiseksi hevosen on täytettävä Suomen Hippoksen jalostusvaliokunnan määrittämät rakenne- ja terveystaamukset.
4. ori saa jokaisesta arvostelukohteesta vähintään 5 pistettä
5. **J-suunnalla** ori on ravikilpailuissa vähintään 1600 metrin matkalla saavuttanut hyväksytyin ajan, joka kilometriä kohti laskettuna on
4-vuotiaana 1.33,0 tai parempi ja voittosumma vähintään 3500 euroa
5-vuotiaana 1.31,0 tai parempi ja voittosumma vähintään 7000 euroa
yli 5-vuotiaana 1.28,0 tai parempi ja voittosumma vähintään 14000 euroa

Lisäksi voittosumma lähtöä kohden noin 170 euroa.

R-suunnalla ori suorittaa hyväksytyin kouluratsastuskokeen (vähintään puolet maksimipistemäärästä) tai on saavuttanut palkinnoille sijoittuneen tuloksen kansallisissa ratsastuskilpailuissa vähintään helppo B-tasolla. Lisäksi oriin on saatava hyväksytyin arvostelu hyppykyvystä ja ratsastettavuudesta ja sillä tulee olla puhtaasti askellajit.

T-suunnalla oriin käyntiaika on enintään 10 min/km, juoksu-aika enintään 2.30 min/km ja vetotulos vähintään 5 porrasta tai vetokokeen asemesta on suorittanut hyväksytyin ajettavuuskokeen.

P-suunnalla oriin säkä- ja lautaskorkeus on enintään 148 cm ja ori saa ratsastettavuus- tai ajettavuuskokeesta vähintään 10 pistettä.

Yksilöarvostelu

Kantakirjaori voidaan palkita, mikäli oriilla ei todeta vakavia rakenteellisia heikkouksia ja ori on saavuttanut seuraavan suoritustason:

J-suunnalla:

I palk.	ennätys	1.23,0 tai 40000 euroa
II palk.	"	1.25,0 tai 30000 euroa
III palk.	"	1.26,0 tai 20000 euroa

Juoksijasuunnan hevosten palkitsemisessa otetaan huomioon hevosen eri ikäkausina ja koko kilpailu-uralla saavuttamat ravikilpailutulokset sekä suurkilpailuvoitot.

R-suunnalla kouluratsastuskokeen (helppo B, FEI:n kenttäkilpailuohjelma poneille, max 230 pist.) pisteiden keskiarvo tai sijoittumiset kansallisissa ratsastus- ja valjakkokilpailuissa yhden kilpailukauden aikana palkitsemista varten:

I palk.	6,5 (65 %)	tai 12 sijoitusta
II palk.	6,0 (60 %)	tai 6 sijoitusta
III palk.	5,5 (55 %)	tai 3 sijoitusta

Ratsuhevossuunnan hevosten palkitsemisessa otetaan huomioon sijoittumiset kansallisissa ratsastus- tai valjakkoajo-kilpailuissa.

T-suunnalla vähimmäispisteet:

I palk.	18	veto- tai ajettavuuskoepistettä
II palk.	16	" "
III palk.	14	" "

Työhevossuunnan hevosten palkitsemisessa otetaan huomioon mahdolliset sijoittumiset työkilpailuissa.

P-suunnalla vähimmäispisteet:

I palk.	18	ratsastettavuus- tai ajettavuuspistettä
II palk.	15	" "
III palk.	12	" "

Pienhevossuunnan hevosten palkitsemisessa otetaan huomioon mahdolliset sijoittumiset kansallisissa ratsastus- tai valjakkoajokilpailuissa.

Mikäli oriin pisteissä on 5 tai useampi 6, voidaan antaa alempi palkinto kuin mitä suoritukset edellyttäisivät.

Kantakirjaan hyväksyty ori voidaan arvostella kerran uudelleen, kuitenkin aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua kantakirjauksesta. Uusintatarkastuksessa kiinnitetään huomiota parantuneisiin suorituksiin, rakenteen kestävyyteen, siitoskäyttöön ja jälkeläisten näyttely- ja kilpailutuloksiin.

Mikäli hevonen on hylätty kantakirjanäyttelyssä, se voidaan esittää uudelleen näyttelyssä arvosteltavaksi joko samalle tai toiselle jalostussuunnalle, edellyttäen, että sen kilpailusuoritukset tai suorituskyky tai jälkeläisarvostelu täyttävät kyseisen jalostussuunnan vaatimukset.

Jäkeläisarvostelu

J-suunnalla

Valio-palk.: Oriin ravikilpailuihin osallistuneiden jälkeläisten näyttöjen perusteella.

I palk.: Oriin ravikilpailuihin osallistuneiden jälkeläisten näyttöjen perusteella.

Jäkeläisarvostelua kuvaavan jalostusindeksin laskennassa oriilla täytyy olla palkitsemista varten vähintään kahteen ikäluokkaan kuuluvia kilpailukäisiä jälkeläisiä ja indeksin arvosteluvarmuuden on oltava luotettava.

T-, R- ja P-suunnalla oriilla on jälkeläisiä kantakirjassa samalla jalostussuunnalla.

Valio-palk	vähintään.	15
I palk.	"	10
II palk.	"	5

tai **R-suunnalla** oriilla on jälkeläisiä, jotka kansallisissa ratsastus- tai valjakkokilpailuissa ovat saavuttaneet hyväksytyn tuloksen:

Valio-palk.	vähintään	15
I palk.	"	10
II palk.	"	5

ja mikäli jälkeläisten laatu sitä edellyttää.

TAMMA

Ehtona tamman hyväksymiselle kantakirjaan on, että

1. tamma on merkitty rekisteriin
2. tamma on vähintään 4-vuotias
3. tamma on suorituksiltaan, luonteeltaan, liikkeiltään, rakenteeltaan ja terveydeltään jalostushevoiseksi sopiva. Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamiseksi hevosen on täytettävä Suomen Hippoksen jalostusvaliokunnan määrittämät rakenne- ja terveysvaatimukset.
4. tamma saa jokaisesta arvostelukohteesta vähintään 5 pistettä
5. **J-suunnalla** tamma on ravikilpailuissa vähintään 1600 metrin matkalla saavuttanut hyväksytyin ajan, joka kilometriä kohden laskettuna on
4-vuotiaana 1.48,0 tai parempi
5-vuotiaana 1.44,0 tai parempi
6-vuotiaana 1.42,0 tai parempi
yli 6-vuotiaana 1.40,0 tai parempi

T-suunnalla tamman käyntiaika on enintään 10 min/km ja vetotulos vähintään 5 porrasta tai vetokokeen asemesta tamma on suorittanut hyväksytyin ajettavuuskokeen.

R-suunnalla tamma suorittaa hyväksytyin kouluratsastuskokeen (vähintään puolet maksimipistemäärästä) tai on saavuttanut palkinnoille sijoittuneen tuloksen kansallisissa ratsastuskilpailuissa vähintään helppo B-tasolla). Lisäksi tamman on saatava hyväksytyin arvostelu hyppykyvystä ja ratsastettavuudesta ja sillä tulee olla puhtaat askellajit. Tamma voidaan hyväksyä kantakirjaan myös hyväksytyin ratsastettavuuskokeen ja askellajiarvostelun perusteella.

P-suunnalla tamman säkä- ja lautaskorkeus on enintään 148 cm ja tamma saa ratsastettavuus- tai ajettavuuskokeesta vähintään 10 pistettä.

Yksilöarvostelu

J-suunnalla:

4-vuotiaana,		
I palk.	ennätys	1.31,0
II palk.	"	1.35,0
III palk.	"	1.39,0

5-vuotiaana,			
I palk.	ennätys	1.29,0	
II palk.	"	1.33,0	
III palk.	"	1.37,0	
yli 5-vuotiaana			
I palk.	ennätys	1.27,0	
II palk.	"	1.31,0	
III palk.	"	1.35,0	

Volttilähdössä saavutettuun ennätykseen lisätään sekunnin hyvitys.

Juoksijasuunnan hevosten palkitsemisessa otetaan huomioon hevosen eri ikäkausina ja koko kilpailu-uralla saavuttamat ravikilpailutulokset sekä suurkilpailuvoitot. Ehtona I palkinnolla palkitsemiseen on, että tammaan voittosumma lähtöä kohden on vähintään 100 euroa.

R-suunnalla kouluratsastuskokeen (Laatuarvosteluohjelma, max. 200 pist.) pisteiden keskiarvo tai sijoittumiset kansallisissa ratsastus- ja valjakkokilpailuissa yhden kilpailukauden aikana palkitsemista varten:

I palk.	6,5 (65 %) tai	8 sijoitusta
II palk.	6,0 (60 %) tai	5 sijoitusta
III palk.	5,5 (55 %) tai	3 sijoitusta

Ratsuhevossuunnan hevosten palkitsemisessa otetaan huomioon sijoittumiset kansallisissa ratsastus- tai valjakkoojo-kilpailuissa. Tammaa ei voida palkita, jos se on suorittanut kantakirjanäyttelyssä pelkästään ratsastettavuuskokeen ja askellajiarvostelun.

T-suunnalla vähimmäispisteet:

I palk.	18 veto- tai ajettavuuskoepistettä
II palk.	16 "
III palk.	14 "

Työhevossuunnan hevosten palkitsemisessa otetaan huomioon mahdolliset sijoittumiset työkilpailuissa.

P-suunnalla vähimmäispisteet:

I palk.	18 ratsastettavuus- tai ajettavuuspistettä
II palk.	15 "
III palk.	12 "

Pienhevossuunnan hevosten palkitsemisessa otetaan huomioon mahdolliset sijoittumiset kansallisissa ratsastus- tai valjakkoojo-kilpailuissa.

Ehtona I palkinnolla palkitsemiseen on, että tamman röntgenkuvissa ei todeta 4-5 asteen kaviorustojen luutumaa. Mikäli tamman pisteissä on 5 tai useampi 6, voidaan antaa alempi palkinto kuin mihin suoritukset edellyttäisivät.

Kantakirjaan hyväksytty tamma voidaan arvostella kerran uudelleen, kuitenkin aikaisintaan seuraavana vuonna.

Mikäli hevonen on hylätty kantakirjanäyttelyssä, se voidaan esittää uudelleen näyttelyssä arvosteltavaksi joko samalle tai toiselle jalostussuunnalle, edellyttäen, että sen kilpailu-suoritukset tai suorituskyyky tai jälkeläisarvostelu täyttävät ky-seisen jalostussuunnan vaatimukset.

Jälkeläisarvostelu

Kantakirjattu tamma voidaan palkita, jos

J-suunnalla tammalla on jälkeläisiä

Valio-palk. vähintään 5, joista kolmella on ennätys 1.29,0 tai parempi,

I palk. vähintään 4, joista yhdellä on ennätys 1.29,0 tai parempi ja kahdella ennätys 1.32,0 tai parempi,

II palk. vähintään 3, joista yhdellä on ennätys 1.32,0 tai parempi ja kahdella ennätys 1.35,0 tai parempi.

T- ja P-suunnalla tammalla on jälkeläisiä

Valio-palk. vähintään 5, joista kolme kantakirjassa palkinnolla vastaavalla suunnalla,

I palk. vähintään 4, joista kaksi kantakirjassa palkinnolla vastaavalla suunnalla,

II palk. vähintään 3, joista kaksi kantakirjassa vastaavalla suunnalla.

R-suunnalla tammalla on jälkeläisiä

Valio-palk. vähintään 5, joista kaksi kantakirjassa R-suunnalla ja kolmella on hyväksytty tulos kansallisissa ratsastus- tai valjakkokilpailuissa,

I palk. vähintään 4, joista yksi kantakirjassa R-suunnalla ja kahdella on hyväksytty tulos kansallisissa ratsastus- tai valjakkokilpailuissa,

II palk. vähintään 3, joista yksi kantakirjassa R-suunnalla ja yhdellä on hyväksytty tulos kansallisissa ratsastus- tai valjakkokilpailuissa.

C. SUOMENHEVOSEN R-SUUNNAN KOKEET

Ratsuhevossuunnalle hyväksyttävän **oriin** tai **tamman** on suoritettava hyväksytty kouluratsastuskoe **tai** sen on pitänyt sijoitua kansallisissa ratsastus- tai valjakkokilpailuissa vähintään helppo B-tason luokassa. Lisäksi hevosen on saatava hyväksytty arvostelu hyppykyvystä ja ratsastettavuudesta ja sillä tulee olla puhtaat askellajit.

Kouluratsastuskoe

Ratsuhevossuunnalle hyväksyttävän oriin on saatava vähintään 50 % maksimipistemäärästä kouluratsastusohjelmassa *FEI:n kenttäkilpailuohjelma poneille 1993, helppo B* pois lukien ratsastajaa koskeva arvostelukohta.

Ratsuhevossuunnalle hyväksyttävän tamman on saatava vähintään 50 % maksimipistemäärästä kouluratsastusohjelmassa *Laatuarvosteluohjelma*.

Kouluratsastuskokeen voi korvata kansallisten vähintään helppo B-tason ratsastus- tai valjakkokilpailujen sijoituksilla. Kilpailutulokset on toimitettava ilmoittautumisen yhteydessä näyttelyn järjestäjälle. Kilpailutuloksista mainitaan aika, paikka, luokka, laji, taso, sijoitus ja osallistuneiden/palkittujen määrä luokassa.

Estekoe

Estekoe suoritetaan kolmella esteellä:

1. Okseri, edestä 85 cm, takaa 90 cm ja pituus 100 cm.
2. Pysty, 90 cm, ei maapuomia.
3. Sarja, pysty 85 cm maapuomilla, okseri kuten edellä ja sarjaväli hevosen mukaan noin 7 m.

Pienhevosilta vähennetään joka kohdasta 10 cm. Estekorkeudet ovat vähimmäisvaatimukset kantakirjaan hyväksymistä varten. Omistajan suostumuksella esteitä voidaan korottaa, jos hevonen vaikuttaa kyvykkäältä. Kiellot ja voltit eivät suoraan aiheuta estekokeen hylkäämistä, sillä estekokeen arvostelija voi harkintansa mukaan antaa kaksi uutta yritystä.

Estekokeessa arvostellaan hevosen hyppytekniikka, kapasiteetti ja rohkeus. Estekokeen arvostelussa voidaan 4-6-vuotiaille tammoille antaa estekorkeuksissa 10 cm hyvitystä.

Askellajit

Askellajit arvostellaan maasta ja selästä. Käynti esitetään vapain ohjin, ravi keventäen ja laukka kevyessä istunnassa. Käynnissä arvostellaan tahti, askeleen pituus, tasapaino, liikkuvuus ja irtonaisuus. Ravissa arvostellaan tahti, askeleen pituus, tasapaino, lennokkuus ja tarmokkuus. Laukassa arvostellaan tahti, kantavuus, askeleen pituus, tasapaino ja tarmokkuus.

Ratsastettavuus

Luonteen arvostelemiseksi lautakunnan jäsen ratsastaa hevosella kiinnittäen erityisesti huomiota hevosen yhteistyöhaluun, eteenpäinpyrkivyyteen, herkkyteen ja kiltteyteen.

Ratsastettavuuden arvostelemiseksi lautakunnan jäsen ratsastaa hevosella kiinnittäen huomiota hevosen tasapainoon, kuuliaisuuteen avuille, taipuisuuteen ja kantavuuteen. Hevosella tulee olla kolme puhdasta askellajia, joissa on säännöllinen tahti.

Tamma voidaan hyväksyä kantakirjaan myös pelkän ratsastettavuuskokeen ja askellajiarvostelun perusteella, jolloin kouluratsastus- ja estekokeen arvostelua ei suoriteta.

Ratsastettavuuskokeessa tamman tulee:

- pysähtyä
- lähteä liikkeelle ratsastajan avuista
- peruuttaa
- nostaa laukka sekä vasemmalle että oikealle
- esittää ravissa 10 m voltti
- esittää laukassa 20 m ympyrä

D. SUOMENHEVOSTEN T-SUUNNAN VETOKOE

T-suunnan kantakirjauksessa määrätään vetokokeen kuorman suuruus hevosen arviopainon mukaan. Arviopainon laskeminen perustuu hevosen kolmeen mittaan siten, että säkäkorkeus, rungon pituus ja lautasen leveys lasketaan yhteen. Näin saatu mittaluku vastaa hevosen arviopainoa seuraavan taulukon mukaan:

Säkäkorkeus, rungon pituus ja lautasleveys yhteensä, cm	Arviopaino kg
360-361	450
362-363	460
364-365	470
366-367	480
368-369	490
370-371	500
372-373	510
374-375	520
376-377	530
378-379	540
380-381	550
382-383	560
384-385	570
386-387	580
388-389	590
390-391	600
392-393	610
394-395	620
396-397	630
398-399	640
400-401	650
402-403	660
404-405	670
406-407	680

Vetokoe suoritetaan siten, että hevonen vetää keskikarkealla hiekalla rekikuormaa, jonka vetovastus on mitattu. Kuormatun reen ja hiekan välinen kitka mitataan jousi- tai vastaavalla vaa'alla siten, että 1000 kg:n painoista (brutto) kuormaa vedetään tasaisella nopeudella. Mittarin lukema osoittaa kilomääräisen vetovastuksen, jonka perusteella lasketaan, montako prosenttia vetovastus on kuorman painosta (kitka%).

Kuorman suuruus määrätään hevosen arviopainon perusteella ja sitä lisätään portaittain.

Ensimmäisen portaan vetovastus on 36 % hevosen arviopainosta. Kullakin seuraavalla portaalla vetovastusta lisätään 6% hevosen arviopainosta. Kuorman paino lasketaan seuraavan kaavan mukaan: portaan vetovastus% x hevosen arviopaino / kitka%.

Hevonen vetää hiekaesteessä rekikuormaa 10 metrin portaita kerrallaan. Kuormaa lisätään porrastetulta portaalta. Mikäli hevonen pysähtyy portailla eikä lähde liikkeelle yhden minuutin sisällä pysähdyksestä, koe lopetetaan. Mikäli hevonen pysähtyy portailla neljännen kerran, koe lopetetaan.

Hevonen saa kaksi pistettä jokaisesta vetämästään portaasta, kuitenkin yhteensä enintään kaksikymmentä (20) pistettä.

Käyntikoe ajetaan 500 metrin matkalla 500 kilogramman kuormalla. Ohjastajan lisäksi ajoneuvossa on lautakunnan jäsen tai avustaja.

Käyntikokeessa saavutettu aika kilometriä kohden enintään 8.30 tuottaa kymmenen (10) pistettä, kävelyaika enintään 9.00 kahdeksan (8) pistettä, kävelyaika enintään 9.30 kuusi (6) pistettä ja kävelyaika enintään 10.00 neljä (4) pistettä. Tullakseen hyväksytyksi käyntikokeessa hevosen on saatava vähintään neljä (4) pistettä.

Hevosen saamat pisteet vetokokeesta, käyntikokeesta, luonteesta ja liikkeistä lasketaan yhteen käyttöpisteiden yhteismääräksi ja pisteet rakenteen eri kohdista rakenpisteiden yhteismääräksi.

E. SUOMENHEVOSTEN T-SUUNNAN AJETTAVUUSKOE

Ajettavuuskoevaatimukset

Työhevossuunnalle hyväksyttävä ori tai tamma voi vetokokeen asemesta suorittaa ajettavuuskokeen. Siihen kuuluu neljä osaa, joista annetaan 0-5 pistettä kustakin. Tullakseen hyväksytyksi on hevosen saatava vähintään yksi (1) piste kustakin osasta, ja kokonaispistemäärän on oltava vähintään 10. Kokeessa kiinnitetään huomio hevosen luonteen taipuisuuteen, varmuuteen ja rauhallisuuteen.

Ajettavuuskokeen suoritus

Ajettavuuskokeen aluksi hevosen omistaja tai edustaja valjastaa yksinään hevosen järjestäjän varaamien työkärryjen eteen kohtuullisessa ajassa. Hevonen ajetaan kuormauspaikalle, jossa ohjat lasketaan vapaiksi ja kärryille lastataan noin 200 kg:n kuorma.

Tämän jälkeen ensimmäinen ajotuomari nousee kärryille ja suorittaa vähintään kaksi liikkeelle lähtöä, lyhyttä ajoa käynnissä ja pysähdystä. Käynnin on oltava säädeltävissä, ts. hevosen on pystyttävä kävelemään sekä hitaasti että joutuisasti. Pysähdyksissä hevonen pidetään paikallaan, kunnes se seisoo vapautuneesti löysin ohjin. Mitä nopeammin hevonen reagoi ohjastajan merkkeihin, sitä paremmat pisteet se voi saada.

Ajettavuuskokeen kolmas osa on pujottelu, joka tehdään käynnissä. Siinä testataan hevosen taipuisuutta ja herkkyyttä. Pujottelurata on merkitty neljällä merkillä, jotka ovat suoralla janalla korkeintaan 7 metrin etäisyydellä toisistaan. Rata ajetaan edestakaisin, kiertäen merkit vuoroin oikealta, vuoroin vasemmalta.

Pujottelun jälkeen hevonen pysäytetään ja sitä peruutetaan noin 5 metriä. Hevosella voidaan peruuttaa lisäksi kääntyen 90 astetta. Peruuttamisen jälkeen toinen ajotuomari ajaa samanlaisen reitin. Sen jälkeen hevosella ajetaan ravia ajotuomarin arvostellessa sivusta hevosen liikkeiden säännöllisyyden ja puhtauden sekä luonteen vireyden.

Käyntinopeuden mittaamista varten kärryihin lastataan lisää kuormaa yhteensä 500 kg saakka. Omistaja ajaa sen jälkeen puolen kilometrin käyntikokeen ajanottajan istuessa kyydissä. Lopuksi ajotuomarit seuraavat, kun kuorma puretaan ja hevonen riisutaan valjaista.

Arvostelu

Kumpikin ajotuomari antaa hevoselle kirjallisen lausunnon ja 0-5 pistettä seuraavista kohteista: a) valjastus, riisuminen ja muu käytös, b) käynti ja pysähdykset, c) pujottelu, d) peruutus. Raviliikkeistä annetaan lausunto. Pisteet lasketaan yhteen ja niiden keskiarvo on lopullinen ajettavuuspistemäärä.

Käyntikokeessa saavutettu kilometriaika 8.30 tai parempi antaa kymmenen (10) pistettä, käyntiaika enintään 9.00 antaa kahdeksan (8), enintään 9.30 kuusi (6) ja enintään 10.00 neljä (4) pistettä. Tullakseen hyväksytyksi käyntikokeessa hevosen on saatava vähintään neljä (4) pistettä.

Ajotuomarit antavat myös ehdotuksensa hevosen luonnepisteiksi.

Ajettavuuskokeesta, käyntikokeesta, luonteesta ja liikkeistä saadut pisteet lasketaan yhteen käyttöpisteiden yhteismääräksi ja pisteet rakenteen eri kohdista rakennepisteiden yhteismääräksi.

F. HEVOSEN KUNTOLUOKAN MÄÄRITTÄMINEN

Kaikilta kantakirjattavilta hevosilta määritetään kuntoluokka kylkiluiden päällä olevan rasvakerroksen perusteella seuraavasti:

- 1 = erittäin laiha
- 2 = laiha
- 3 = normaali
- 4 = lihava
- 5 = lihava

Tarkentamiseen voidaan lisäksi käyttää + tai - merkkiä.

Hevosien lihavuus tai laihuus vaikuttaa sen mittoihin. Esimerkiksi rinnanympärysmitta voi vaihdella jopa 10 cm, rungon pituus 3-4 cm, lautaskorkeus 2 cm ja säkäkorkeuskin 1 cm. Samalla, kun lihavuusaste selittää mittoja, se myös kertoo, minkälaisessa kunnossa hevonen esitetään kantakirjaan.

G. ORIIN SIITOKSEEN KÄYTTÖ

1. Jalostukseen hyväksytyillä oriilla saa astuttaa vuosittain enintään 150 tammaa kaikki hedelmöittämistavat huomioiden. Oriin omistajan tai pitäjän tulee pitää astutuskirjaa ja astutusluettelo Suomen Hippoksen vahvistamilla lomakkeilla ja toimittaa astutus- ja keinosiemennystiedot vuosittain viimeistään lokakuun 15. päivään mennessä hevosjalostusliittoon.

2. Ehtona oriin hyväksymiselle jalostuskäyttöön tuore- ja pakastespermalla on, että ori on hyväksytty kantakirjaan ja sillä on voimassa oleva siitokseenkäyttöoikeus. Kuolleen oriin pakastesperman käyttö voidaan hyväksyä tapauskohtaisesti.

3. Hevosten keinosiemennystoiminta on luvanvaraista. Lupa hevosten keinosiemennystoimintaan sekä siemennesteen lähetysasema- ja vastaanottoasematoimintaan anotaan maa- ja metsätalousministeriöltä. Lupa edellyttää asianmukaisia siemennesteen keruu- ja käsittelytiloja, siemennystiloja sekä riittäviä talli- ja tarhatiloja. Lupahakemusta varten on

nimettävä eläinlääkäri, joka vastaa siitä, että asemalla noudatetaan keinosiemennystoiminnalle asetettuja vaatimuksia. Asemalla tulee olla lisäksi keinosiemennyskoulutuksen saanut eläinlääkäriin avustaja.

4. Suomenhevosoriit, joita käytetään keinosiemennykseen, on testattava vuosittain Taylorella equigenitalis-bakteerin (CEM) varalta. CEM-näyte on otettava oriilta ennen seuraavaa siitokautta joulukuusta maaliskuun aikana, kuitenkin ennen ensimmäistä siemennystä. Mikäli oriita ei ole lainkaan käytetty siitokseen edellisen CEM-näytteen jälkeen, testiä ei tarvitse uusia.

5. Sperman ottoa valvovan eläinlääkäriin on tarkastettava, että oriissa ei ennen sperman ottoa ole havaittavissa mitään tarttuvaan tautiin viittaavaa. Sperman pakastuksen yhteydessä ori on myös tutkittava tarttuvien tautien (CEM, EVA) varalta kielteisillä tuloksilla.

Hevosten sukusolujen ja alkioiden käsittelystä, laatuvaatimuksista ja viennistä toiseen Euroopan Unionin jäsenvaltioon on maa- ja metsätalousministeriö antanut erilliset määräykset ja ohjeet (www.mmm.fi).

Oriiden soveltuvuus pakastukseen tulee ilmoittaa. Pakastespermaa käytettäessä tiineysprosentin tulee käytännössä pysyä keskitasossa tai sen yläpuolella.